

De theologie van Toon

... ik heb wel eens een moment, dan kijk ik naar mijn eigen handen,
 en dan kijk ik naar mijn eigen voeten,
 en dan zie ik, heel bewust dat ze bewegen ... ze bewegen...
 en ze worden niet elektrisch aangedreven – en dat is het wonder

Toon Hermans, Een Dag in Je Leven (1961)

door **Rob Favier**

Lang geleden keek ik naar een show van Toon Hermans op televisie. Hij tilde zijn handen op, bekeek ze en zei: 'Mensen ik heb een paar handen en voeten' ... en zo ging hij nog even door. En hij concludeerde dat hij daarmee zo veel kon betekenen. Dat beeld heeft me nooit meer losgelaten. Hoe bijzonder is het gewone?

Toen ik theologie ging studeren, maakte ik kennis met ingewikkelde opvattingen, dogmatieken en commentaren. Heel interessant en ik heb mijn studie dan ook met plezier voltooid. Maar door de jaren heen ben ik steeds minder theoloog geworden. Daarmee bedoel ik niet dat de kennis die ik heb opgedaan, niet nuttig was. Integendeel.

Maar de theologie die mij het meest gegrepen heeft, is de theologie van Toon, als ik zijn levensvisie zo mag noemen. Als het echt op dogmatische opvattingen aankomt, verschil ik als rasprotestant wel van hem, maar het levensgevoel dat hij uitstraalde, vertelde mij meer dan alle theologische discussies bij elkaar. Hoe het gewone de glans kan krijgen van het bijzondere. En Toon was heel gewoon hoor. Toen ik bij hem aan de keukentafel zat, omdat ik het eerste exemplaar van mijn tweede cd aan hem mocht overhandigen, bleek ook hij last te hebben van menselijke zaken zoals stress omdat hij achterliep op zijn schema-tje voor die dag. Maar dat gewone, dat sprak me zo enorm aan. Geloven is toch iets dat je leeft in de dingen van elke dag? Tenminste, dat probeer ik.

Verwondering

Maar hoe kan het gewone de glans van het bijzondere krijgen? Dat kan als we leren te leven vanuit de verwondering. En dat is precies wat Toon uitdroeg. Als je leeft vanuit de verwondering, dan sta je totaal

anders in het leven dan wanneer je leeft vanuit de bedreiging. Verwondering is open, bedreiging is gesloten. Bij verwondering kun je levenslang leren van alles wat er in je eigen leven en om je heen gebeurt. Bij bedreiging word je al snel zo'n oude zuurpruim die gaat mopperen en tot de conclusie komt dat vroeger alles beter was. Houd toch op! Dan zeg je dus eigenlijk dat je niet meer in staat bent om met verandering om te gaan. Terwijl het leven per definitie verandering is.

Leven uit verwondering geldt voor alle gebieden van het leven: voor hoe je omgaat met jezelf en je naast familieleden tot hoe je denkt over de wereldpolitiek. De theologie van Toon is voor mij een levensmotto geworden. Dat is iets dat niet per definitie bij een volwassene hoort. Misschien wel bij een kind.

En Toon was heel gewoon hoor

Dus in dat opzicht wil ik graag een kind blijven. Je vindt het terug in mijn liedjes, mijn optredens en mijn preken.

Ik durf van mezelf te zeggen dat ik een enthousiast mens ben. Dat enthousiaste is mijn kracht en mijn valkuil. Mijn kracht omdat ik graag uit de letterlijke betekenis van dit woord leef: in de Geest, in God. Als ik zie hoeveel liefde Jezus om zich heen verspreidde, wil ik dat graag in mijn leven ook doen. En de theologie van Toon helpt daarbij. Zijn er voor christenen eigenlijk nog wel andere taken dan liefde delen? Of kun je ten diepste alles daartoe herleiden?

Maar mijn enthousiasme is ook mijn valkuil, omdat ik in mijn leven niet altijd op tijd wist te stoppen en mijzelf voorbijrende. Leven in verwondering betekent

Rob Favier overhandigt zijn cd aan Toon Hermans

dat er eigenlijk niets vanzelfsprekend is. Dat is ook de titel van mijn nieuwste album geworden dat afgelopen zomer uitkwam. En dat niet vanzelfsprekende gaat over het ontvangen van het leven, maar bijvoorbeeld ook over de manier waarop wij hier in het Westen ons Fort Europa menen te moeten verdedigen. Wat wij vanzelfsprekend vinden, is op mondiale schaal gezien zeer uitzonderlijk.

Spelregeltjes

Maar ik kan de grote wereld niet veranderen. Alhoewel, misschien toch wel een klein beetje. In mijn eigen dagelijkse leven. En daarvoor heb ik een paar spelregeltjes bedacht. Leven in verwondering betekent bijvoorbeeld voor mij dat ik nooit zal zeggen: het hóórt zo! Dat vind ik een slecht ethisch argument, want wie bepaalt wat hoort en wat niet? Daarom moet je volgens mij aan kinderen en jongeren altijd uitleggen waaróm je iets vindt. Dat heeft me heel wat tijd gekost in de opvoeding, maar ik had het niet anders willen doen want het resultaat mag er zijn. De verwondering uit zich voor mij ook in de manier waarop je met je eigen mening omgaat. Ik heb in een van mijn boekjes de stelling gewaagd: 'De armste mens is degene die niet om zichzelf kan lachen.' En ik sta er nog steeds achter. Het leven wordt toch ondraaglijk als je jezelf alleen maar serieus neemt? Ik heb dat geleerd van mijn moeder die twee keer kanker heeft gehad, maar altijd met haar gezondheid wist om te gaan in de kracht van de humor. En dat is een buitengewoon serieuze zaak. Ik kan gemakkelijk een preek houden over de ernst

van humor. Dat hoort bij die zelfrelativering, want dan weet je ook meteen weer dat we altijd maar een heel piepklein stukje begrijpen van Gods liefde. Als je denkt dat je de liefde kunt vangen, doe je God per definitie tekort. Als je denkt dat je nu wel in de gaten hebt hoe het allemaal werkt met dat evangelie en zo, lijd je aan zelfoverschatting.

Daarom is het zo leuk om niet vanzelfsprekende dingen te doen

Het is niet vanzelfsprekend om vanuit de verwondering te leven. Daarom is het ook zo leuk om niet vanzelfsprekende dingen te doen: koop eens een bos bloemen voor iemand waarmee je eigenlijk helemaal geen relatie hebt waarin hij of zij dat zou mogen verwachten. Verrassen roept vaak verraste reacties op. Dat maakt het leven zo ontzettend mooi, ondanks al het verdriet dat er is. Zou je niet van gelovige mensen mogen verwachten dat zij de positieve luis in de pels zijn van de samenleving?

Als je na het lezen van dit artikel tot de conclusie komt dat ik een naïeve optimist ben, dan heb je precies begrepen wat ik bedoel.

Rob Favier is muzikant en theoloog. Inmiddels is hij al vele jaren actief als christelijk podiumartiest. Optredens, boeken en cd's van hem zijn te vinden op www.robfavier.nl